

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA PSIHOLOGIJA V LETU 2020

Poročilo DPK SM za psihologijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih.....	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020....	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami.....	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	19
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah.....	21
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	23
5.1	Zunanje ocenjevanje	23
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	24
6	Povzetek.....	25
6.1	Ocena uspeha kandidatov	25
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	25
6.3	Druge ugotovitve	25

Avtorici:

Božena Veber Rasiewicz, glavna ocenjevalka za psihologijo

dr. Melita Puklek Levpušček, predsednica DPK SM za psihologijo

Poročilo je potrdila DPK SM za psihologijo na korespondenčni seji 29. in 30. septembra 2020.

Ljubljana, september 2020

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno matura (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura) in
- **ostali SM**, to so:
  - kandidati z maturitetnim tečajem,
  - 21-letniki,
  - odrasli,
  - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
  - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
  - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
  - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit iz predmeta SM.

Okrajšava: kandidati PM.

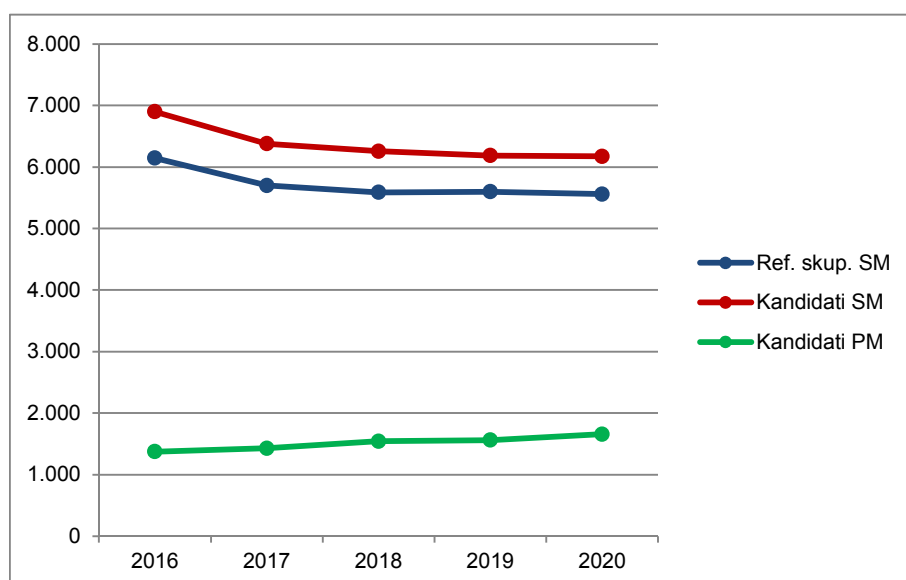
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	6.145	6.899	1.373
2017	5.699	6.379	1.429
2018	5.589	6.255	1.544
2019	5.600	6.185	1.560
2020	5.560	6.173	1.657

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

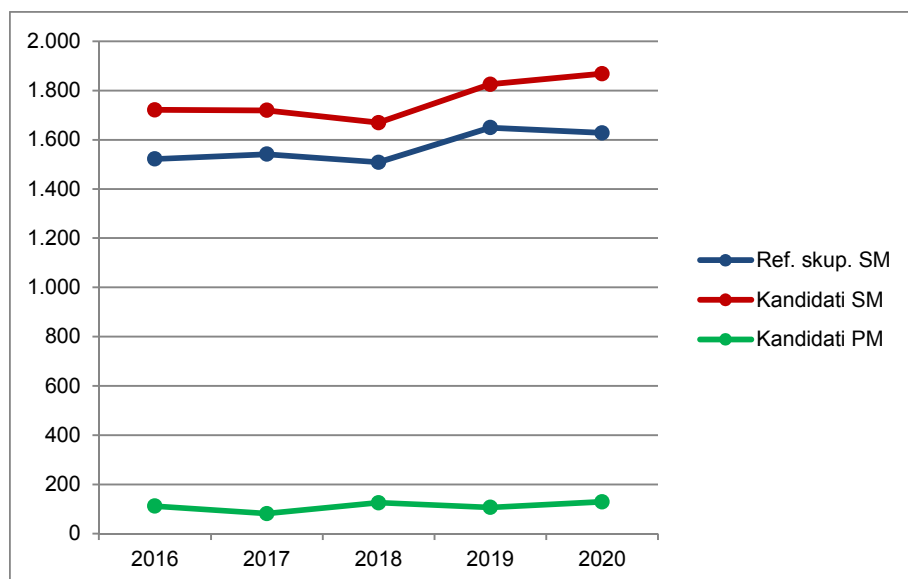
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali psihologijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	1.522	1.721	112
2017	1.541	1.719	82
2018	1.508	1.669	126
2019	1.649	1.825	107
2020	1.628	1.868	130

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

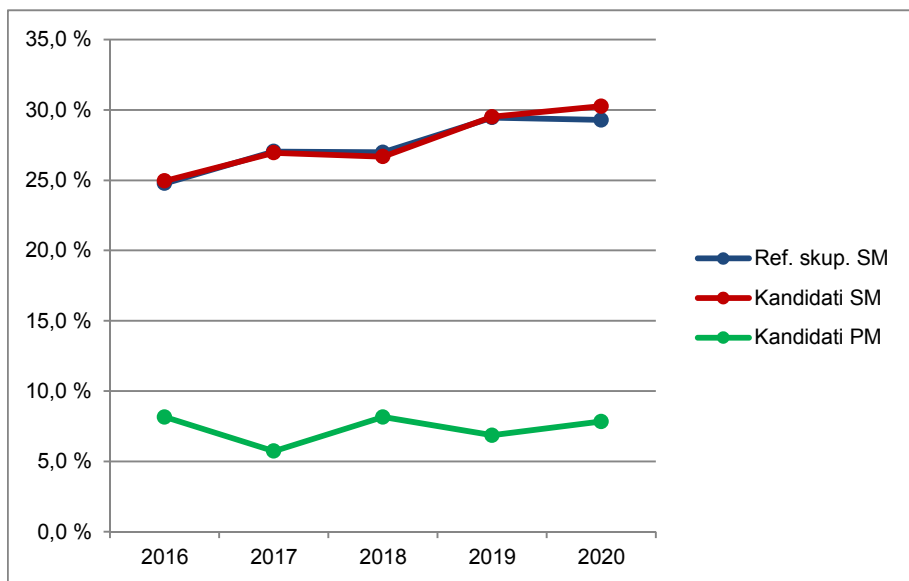
Vir: Državni izpitni center, 2020

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali psihologijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	24,8 %	24,9 %	8,2 %
2017	27,0 %	26,9 %	5,7 %
2018	27,0 %	26,7 %	8,2 %
2019	29,4 %	29,5 %	6,9 %
2020	29,3 %	30,3 %	7,8 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020

	Število	Delež
Splošna gimnazija	1.359	68,0 %
Klasična gimnazija	80	4,0 %
Gimnazija	1.439	72,0 %
Tehniška gimnazija	18	0,9 %
Ekonomska gimnazija	75	3,8 %
Umetniška gimnazija	96	4,8 %
Strokovna gimnazija	189	9,5 %
Ref. skup. SM	1.628	81,5 %
Ostali SM	240	12,0 %
Kandidati SM	1.868	93,5 %
Kandidati PM	130	6,5 %

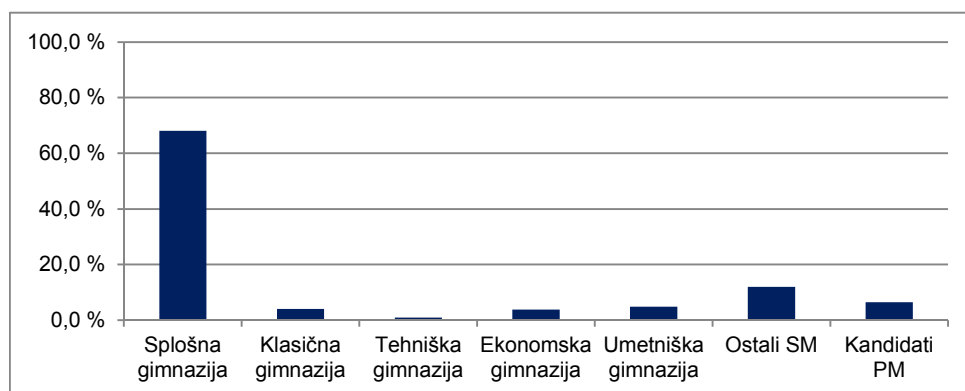
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2020 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

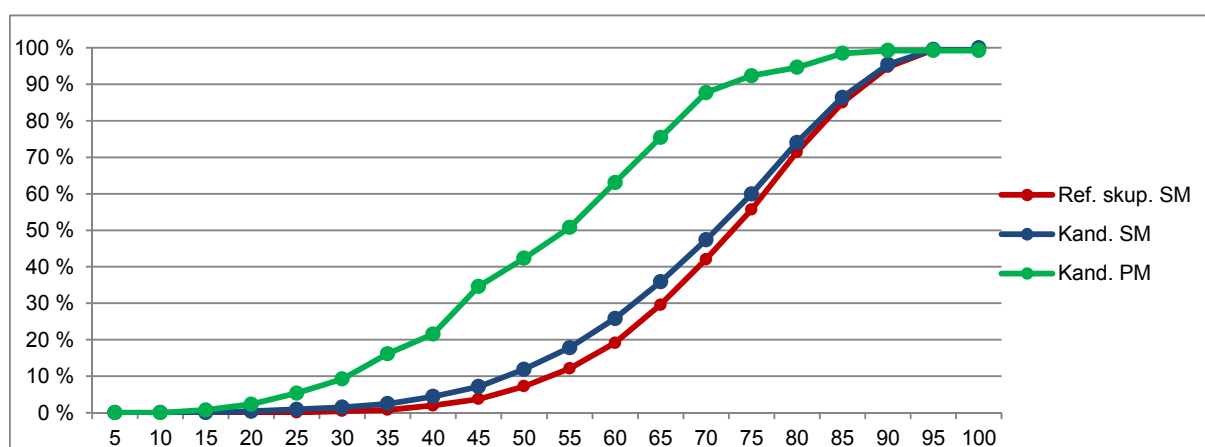
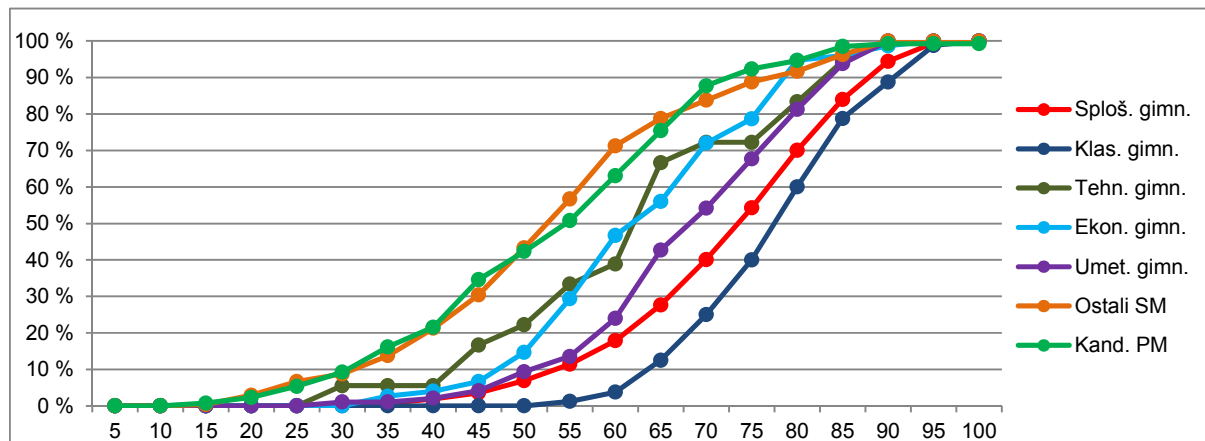
A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
16-20	1	0	1	0	0	0	0	1	7	6	2
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	9	9	4
26-30	4	0	4	1	0	1	2	6	11	5	5
31-35	4	0	4	0	2	0	2	6	18	12	9
36-40	17	0	17	0	1	1	2	19	37	18	7
41-45	23	0	23	2	2	2	6	29	51	22	17
46-50	45	0	45	1	6	5	12	57	88	31	10
51-55	61	1	62	2	11	4	17	79	111	32	11
56-60	88	2	90	1	13	10	24	114	149	35	16
61-65	133	7	140	5	7	18	30	170	188	18	16
66-70	169	10	179	1	12	11	24	203	215	12	16
71-75	192	12	204	0	5	13	18	222	234	12	6
76-80	214	16	230	2	12	13	27	257	264	7	3
81-85	190	15	205	2	1	12	15	220	231	11	5
86-90	142	8	150	1	2	6	9	159	168	9	1
91-95	69	8	77	0	1	0	1	78	78	0	0
96-100	7	1	8	0	0	0	0	8	8	0	0
SKUPAJ	1.359	80	1.439	18	75	96	189	1.628	1.868	240	130

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	2 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	7 %	5 %
30	0 %	0 %	0 %	6 %	0 %	1 %	1 %	0 %	1 %	9 %	9 %
35	1 %	0 %	1 %	6 %	3 %	1 %	2 %	1 %	2 %	14 %	16 %
40	2 %	0 %	2 %	6 %	4 %	2 %	3 %	2 %	4 %	21 %	22 %
45	4 %	0 %	3 %	17 %	7 %	4 %	6 %	4 %	7 %	30 %	35 %
50	7 %	0 %	7 %	22 %	15 %	9 %	13 %	7 %	12 %	43 %	42 %
55	11 %	1 %	11 %	33 %	29 %	14 %	22 %	12 %	18 %	57 %	51 %
60	18 %	4 %	17 %	39 %	47 %	24 %	34 %	19 %	26 %	71 %	63 %
65	28 %	13 %	27 %	67 %	56 %	43 %	50 %	30 %	36 %	79 %	75 %
70	40 %	25 %	39 %	72 %	72 %	54 %	63 %	42 %	47 %	84 %	88 %
75	54 %	40 %	53 %	72 %	79 %	68 %	72 %	56 %	60 %	89 %	92 %
80	70 %	60 %	69 %	83 %	95 %	81 %	87 %	71 %	74 %	92 %	95 %
85	84 %	79 %	84 %	94 %	96 %	94 %	95 %	85 %	86 %	96 %	98 %
90	94 %	89 %	94 %	100 %	99 %	100 %	99 %	95 %	95 %	100 %	99 %
95	99 %	99 %	99 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2020

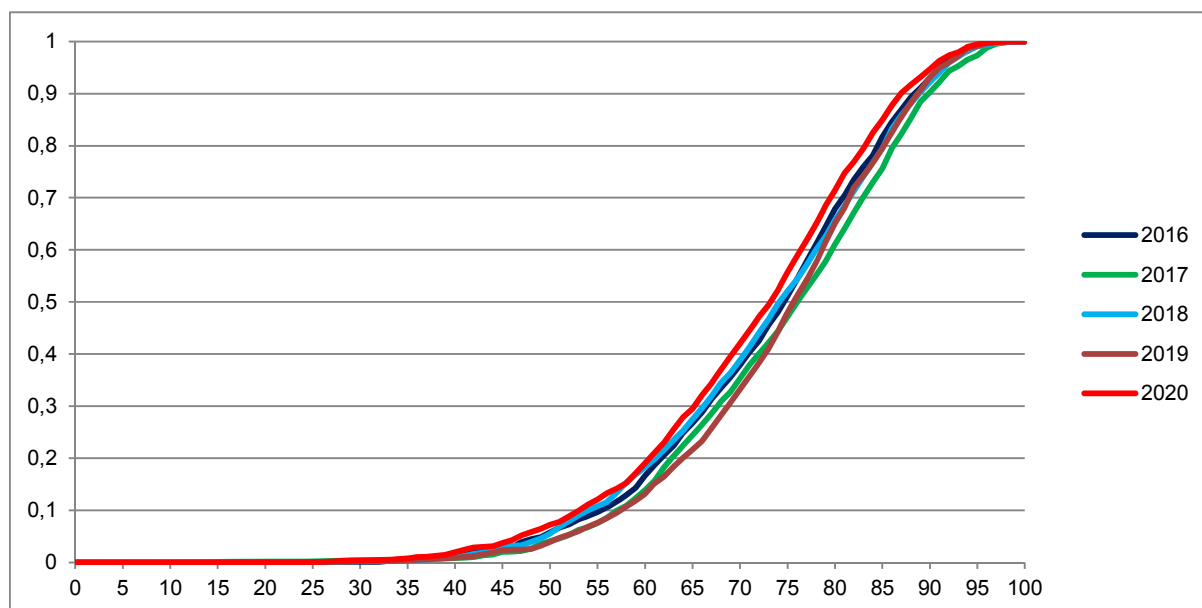
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2016 do 2020, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2016	47	60	73	85
2017	48	61	74	86
2018	48	61	74	86
2019	49	61	74	86
2020	45	59	72	84

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2020

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2020 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

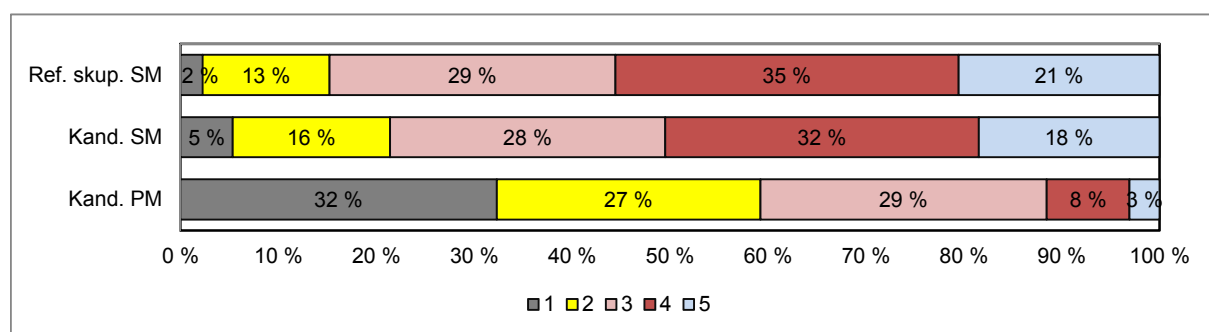
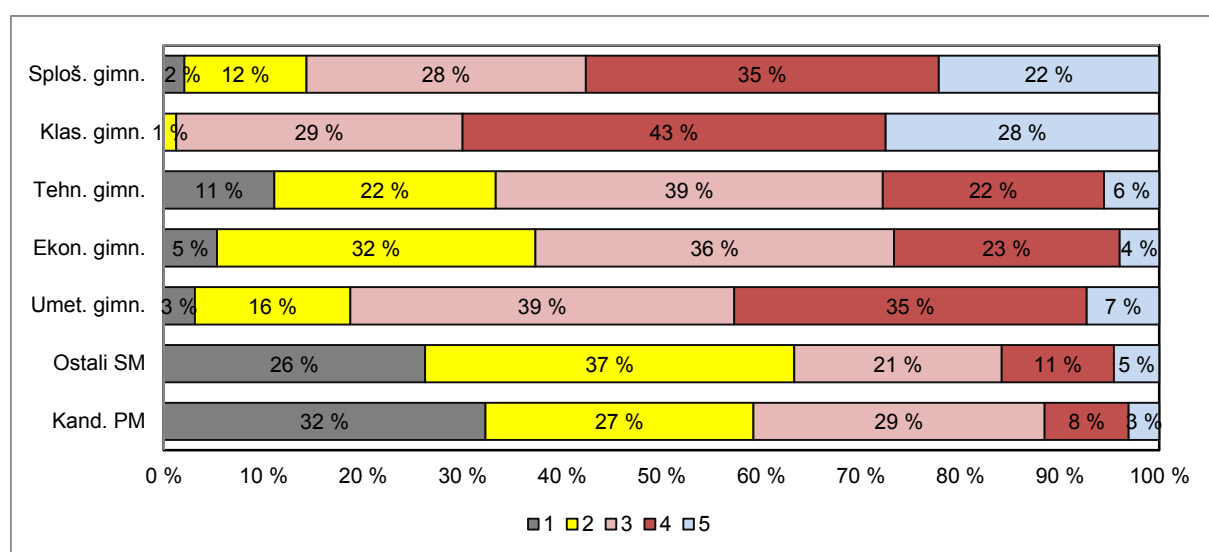
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	28	0	28	2	4	3	9	37	100	63	42
2	167	1	168	4	24	15	43	211	300	89	35
3	381	23	404	7	27	37	71	475	525	50	38
4	482	34	516	4	17	34	55	571	598	27	11
5	301	22	323	1	3	7	11	334	345	11	4
Uspešni	1.331	80	1.411	16	71	93	180	1.591	1.768	177	88
Skupaj	1.359	80	1.439	18	75	96	189	1.628	1.868	240	130

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	2 %	0 %	2 %	11 %	5 %	3 %	5 %	2 %	5 %	26 %	32 %
2	12 %	1 %	12 %	22 %	32 %	16 %	23 %	13 %	16 %	37 %	27 %
3	28 %	29 %	28 %	39 %	36 %	39 %	38 %	29 %	28 %	21 %	29 %
4	35 %	43 %	36 %	22 %	23 %	35 %	29 %	35 %	32 %	11 %	8 %
5	22 %	28 %	22 %	6 %	4 %	7 %	6 %	21 %	18 %	5 %	3 %
Uspešni	98 %	100 %	98 %	89 %	95 %	97 %	95 %	98 %	95 %	74 %	68 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2020

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2020

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	1.359	80	1.439	18	75	96	189	1.628	1.868	240	130
Povprečni splošni uspeh pri SM*	19,71	20,96	19,78	17,07	16,23	17,75	17,17	19,51	19,25	15,31	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,88	4,21	3,90	3,50	3,49	3,90	3,70	3,88	3,79	2,86	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,73	4,03	3,75	3,33	3,48	3,76	3,61	3,73	3,66	2,85	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,63	3,96	3,65	2,89	2,88	3,28	3,08	3,59	3,42	2,31	2,23
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,62	3,96	3,64	2,83	2,88	3,27	3,07	3,58	3,41	2,28	2,23
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	72,13	76,94	72,40	61,89	62,83	68,17	65,45	71,59	69,21	53,07	52,36
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	74	78	74	62	61	69,5	65	74	72	52	54,5
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	13,11	9,84	12,99	15,99	12,76	12,42	13,15	13,20	15,01	16,56	16,82
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	4,04	4,14	4,05	3,69	3,52	3,80	3,68	4,01	3,92	2,98	4,10
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,38	4,62	4,39	4,21	3,96	4,19	4,07	4,36	4,30	3,65	3,78
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,78	0,74	0,78	-	0,72	0,75	0,74	0,78	0,78	0,78	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,73	0,69	0,73	-	0,65	0,71	0,66	0,72	0,73	0,72	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,70	0,63	0,70	-	0,61	0,61	0,60	0,68	0,69	0,57	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,70	0,69	0,70	-	0,68	0,69	0,70	0,70	0,73	0,67	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,70	0,69	0,70	-	0,68	0,69	0,70	0,70	0,73	0,67	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,66	0,66	0,66	-	0,74	0,46	0,60	0,66	0,68	0,52	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,56	0,43	0,55	-	0,52	0,48	0,52	0,56	0,58	0,49	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,37	0,25	0,37	-	0,46	0,43	0,47	0,39	0,43	0,23	0,28
Odstotek neuspešnih s PP	2,06	0,00	1,95	11,11	5,33	3,13	4,76	2,27	5,35	26,25	32,31
Odstotek neuspešnih brez PP	2,94	0,00	2,78	16,67	5,33	4,17	5,82	3,13	6,37	28,33	32,31

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

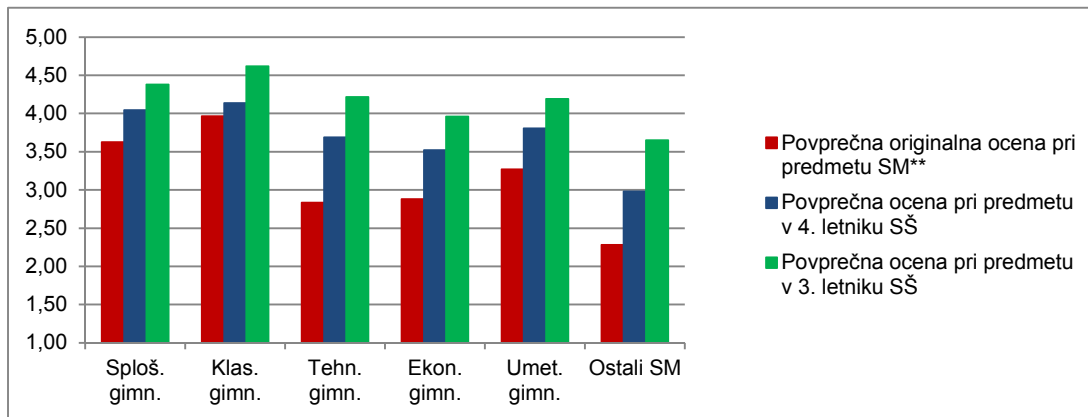
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz psihologije in povprečnih ocen iz psihologije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

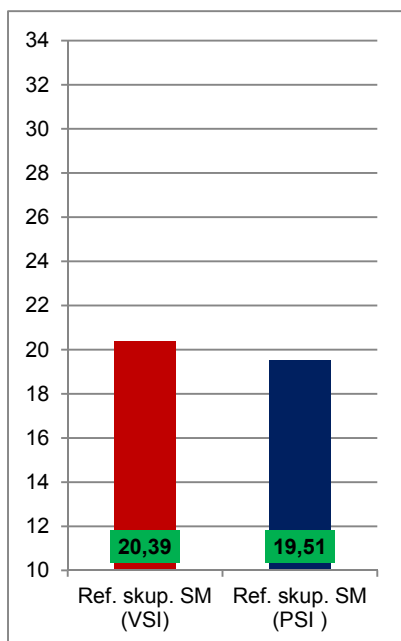
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center, 2020

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2020 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz psihologije (ref. skup. SM – PSI).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center, 2020

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

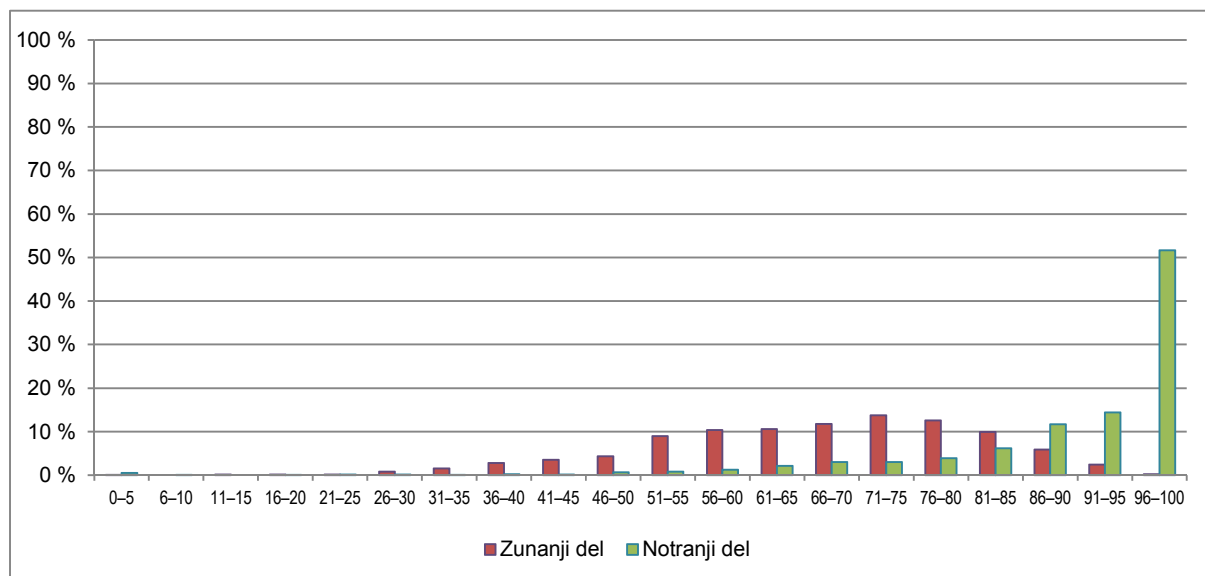
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.628	1.628
Povprečno število odstotnih točk	53,25	18,34
Standardni odklon odstotnih točk	11,86	2,77
Maksimalno število odstotnih točk	78,00	20,00
Povprečna težavnost	0,67	0,92

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	1 %	0 %
31–35	2 %	0 %
36–40	3 %	0 %
41–45	4 %	0 %
46–50	4 %	1 %
51–55	9 %	1 %
56–60	10 %	1 %
61–65	11 %	2 %
66–70	12 %	3 %
71–75	14 %	3 %
76–80	13 %	4 %
81–85	10 %	6 %
86–90	6 %	12 %
91–95	2 %	14 %
96–100	0 %	52 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2020

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2A	Izpitna pola 2B	Seminarska naloga
Število kandidatov	1.628	1.628	1.628	1.628
Povprečno število odstotnih točk	23,45	11,16	18,61	18,34
Standardni odklon odstotnih točk	5,81	1,83	5,68	2,77
Maksimalno število odstotnih točk	36,00	14,00	30,00	20,00
Povprečna težavnost	0,65	0,80	0,62	0,92

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Izpitna pola 1

Izpitna pola 1 vsebuje štiri strukturirane naloge, izmed katerih kandidati izberejo tri. Naloge se nanašajo na različna tematska področja. Ta področja so tokrat bila:

1. naloga: populacija, vzorec, mere srednje vrednosti, reprezentativnost vzorca;
2. naloga: načela zaznavne organizacije, vpliv čustev na zaznavanje;
3. naloga: klasično in instrumentalno pogojevanje;
4. naloga: razvojna obdobja, področja osebnostnega razvoja.

Statistični podatki (% izbire naloge, povprečno število doseženih točk pri nalogi, indeksi težavnosti, diskriminativnosti in objektivnosti) so v nadaljevanju prikazani ločeno po izpitnih polah in za seminarsko nalogo.

Preglednica 4.3.1: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 1

Naloga	N (1.628)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1	1.133	69,6 %	6,65	0,55	0,62	0,74
2	1.453	89,3 %	7,33	0,61	0,68	0,80
3	1.583	97,2 %	9,23	0,77	0,56	0,72
4	712	43,7 %	7,57	0,63	0,65	0,85

Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče:

- Kandidati so v 1. izpitni poli različno pogosto izbirali posamezne naloge, odstotki izbire se med seboj razlikujejo. Največkrat so izbrali 3. nalogo (kar 97,2 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na klasično in instrumentalno pogojevanje. Po težavnosti je bila naloga, glede na ostale na tej izpitni poli, za kandidate najlažja (IT = 0,77), kar lahko razložimo s tem, da so tisti, ki so jo izbrali, temo tudi dobro poznali. Zaradi tega je bilo tudi povprečno število točk pri tej nalogi najvišje (9,23 od možnih 12 točk).
- Na drugem mestu glede pogostnosti izbora je bila 2. naloga (89,3 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na načela zaznavne organizacije. Glede na ostale naloge izpitne pole 1 je bila ta za kandidate srednje težka (IT = 0,61), dobro diskriminativna, povprečno število doseženih točk pri tej nalogi pa 7,33.
- Na tretjem mestu glede pogostnosti izbire je bila 1. naloga (69,6 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na področje statistike. Ta naloga je bila za kandidate od vseh štirih najtežja (IT = 0,55), dobro diskriminativna (ID = 0,62), doseženo povprečno število točk pa najnižje – 6,65 (od možnih 12).
- Najmanjkrat so kandidati v prvi izpitni poli izbrali 4. nalogo (43,7 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na razvojna obdobja. Po težavnosti je bila naloga srednje težka (IT = 0,63) in dobro diskriminativna (ID je 0,65), povprečno število doseženih točk pri tej nalogi pa 7,57.
- Ujemanje med ocenjevalci (glede na indeks objektivnosti) je pri nalogah prve izpitne pole visoko, najvišje pri 4. nalogi (IO se giblje od 0,72 do 0,85).

Izpitna pola 2 A

Izpitna pola 2 A vsebuje 14 vprašanj izbirnega tipa, kandidati rešujejo vse naloge, pri vsaki pa izbirajo med štirimi možnimi odgovori. Odgovorov na ta vprašanja zunanji ocenjevalci ne vrednotijo. Vsaka naloga je ovrednotena z 1 točko. Vprašanja nalog se nanašajo na vsa vsebinska področja, kot jih opredeljuje predmetni izpitni katalog za psihologijo.

Povprečno število absolutnih točk je 11,16 (lani: 10,37) od 14 možnih. Povprečni indeks težavnosti (če gledamo vseh 14 nalog skupaj) je 0,80 (lani: 0,74), torej je bil ta del izpita za kandidate nekoliko lažji kot lansko leto. Indeksi težavnosti posameznih nalog so različni, nekateri zmerni, večinoma visoki, nekateri tudi zelo visoki, torej so nekatera vprašanja za kandidate zelo lahka.

Za kandidate je bila najlažja naloga 3 (IT je 0,99), ki se nanaša na metodo opazovanja (večina kandidatov je pravilno prepoznala, da gre za ekstraspekpcijo), sledi naloga 14 (prepoznati je bilo treba, katera skupina navedenih čustev vsebuje samo afekte, in večina kandidatov je pravilno prepoznala odgovor); indeks težavnosti pri tej nalogi znaša 0,98.

Nižji indeks težavnosti je izračunan le pri enem vprašanju, za kandidate je bilo torej težje. Gre za vprašanje 7, kjer naj bi kandidati glede na opis v nalogi prepoznali kratkotrajni spomin, največkrat pa so zabeležili odgovor, da gre za dolgotrajni spomin. Naloga se nanaša na razumevanje, katerega osnova pa je znanje; napake v odgovorih so torej posledica nerazumevanja, ki je povezano z neznanjem (IT te naloge je 0.44, torej za kandidate zmerno težka naloga).

Izbirni tip nalog v veliki meri omogoča kandidatom prepoznati pravilni odgovor, tistim brez znanja pa tudi možnost ugibanja. Dokaj nizki indeksi diskriminativnosti nakazujejo, da te naloge slabo diferencirajo kandidate glede na uspešnost pri celotnem izpitu.

Preglednica 4.3.2 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM za izpitno polo 2 A.

Preglednica 4.3.2: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 2 A

Naloga	IT	ID
1	0,77	0,13
2	0,79	0,25
3	0,99	0,16
4	0,58	0,12
5	0,92	0,19
6	0,86	0,26
7	0,44	0,23
8	0,89	0,26
9	0,65	0,32
10	0,92	0,15
11	0,77	0,14
12	0,90	0,30
13	0,69	0,27
14	0,98	0,18

Izpitna pola 2 B

Izpitna pola 2 B vsebuje štiri naloge esejskega tipa, od katerih kandidati izberejo dve. Največje možno število točk, ki je pridobljeno iz odgovorov na posamezne dele strukturiranega eseja, je 14, kandidat pa lahko pridobi še dodatno točko za notranjo zgradbo eseja (skupaj torej 15 možnih točk).

Izpitna pola 2 B vključuje strukturirane eseje, ki se nanašajo na različna tematska področja. Ta področja so tokrat bila:

1. naloga: funkcije čustev, s poudarkom na motivacijski funkciji;
2. naloga: načini nekonstruktivnega spoprijemanja z življenjskimi težavami, negativna raba obrambnih mehanizmov;
3. naloga: Eysenckova teorija osebnostnih dimenzij in potez;
4. naloga: stereotipi in predsodki, stopnje izražanja predsodkov po Allportu.

Preglednici 4.3.3 in 4.3.4 prikazujeta osnovne statistične podatke za posamezne naloge in statistične podatke za posamezne postavke na treh ravneh zahtevnosti znanja.

Preglednica 4.3.3: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 2 B

Naloga	N (1.628)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1	891	54,7 %	9,01	0,60	0,72	0,77
2	1.334	81,9 %	9,25	0,62	0,69	0,75
3	619	38,0 %	9,07	0,60	0,59	0,64
4	412	25,3 %	10,42	0,69	0,75	0,76

Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče:

- Največ kandidatov (81,9 %) je izbralo 2. nalogo (načini nekonstruktivnega spoprijemanja z življenjskimi težavami). Po pogostnosti izbire je sledila 1. naloga (funkcije čustev), ki jo je izbralo 54,7 % kandidatov, na tretjem mestu je bila 3. naloga (Eysenckova teorija osebnostnih dimenzij in potez), izbralo jo je 38 % kandidatov; najmanj pogosto pa so izbirali 4. nalogo (stereotipi in predsodki), ki jo je izbralo le 25,3 % kandidatov.
- Težavnost nalog je ustrezna, zmerna (IT od 0,60 do 0,69).
- Naloge dobro razlikujejo kandidate glede uspešnosti/neuspešnosti na celotnem testu (indeksi diskriminativnosti se gibljejo med 0,59 in 0,75).
- Povprečno število doseženih točk pri nalogah esejskega tipa se giblje med 9,63 (4. naloga) in 10,63 točke (32. naloga) od možnih 15 pri posamezni nalogi.
- Iz preglednice 4.3.4 je razvidno, da je v okviru vsake posamezne naloge znotraj posameznih postavk oz. na različnih ravneh zahtevnosti (znanje, razumevanje/uporaba, sinteza/vrednotenje) težavnost večinoma optimalna, IT se na večini postavk gibljejo med 0,53 in 0,75, le pri dveh postavkah pri različnih nalogah je nad to vrednostjo (pri sintezi pri 1. in pri znanju pri 2. nalogi).
- V povprečju je bila za kandidate najlažja postavka sinteza pri 1. nalogi (IT 0,84 kaže, da so kandidati večinoma z lahkoto znali povezati čustva z različnimi spoznavnimi procesi). Druga najlažja postavka pa je bila znanje pri 2. nalogi (IT 0,82 kaže, da je bilo za kandidate razmeroma lahko navesti in opisati različne načine nekonstruktivnega spoprijemanja z življenjskimi težavami).
- Indeksi diskriminativnosti znotraj posameznih postavk se večinoma gibljejo nad 0,52, kar kaže na zelo dobro diskriminativnost. Nekoliko nižja je pri dveh posameznih postavkah pri različnih nalogah (pri razumevanju pri 1. nalogi je ID 0,43, kar je še vedno dobra diskriminativnost, pri razumevanju pri 3. nalogi pa je ID 0,35, kar pa kaže na primerno diskriminativnost).
- Objektivnost ocenjevanja je pri večini postavk pri različnih nalogah zmerna, pri nekaterih postavkah pri posameznih nalogah pa tudi visoka (npr. pri sintezi pri 1. nalogi je IO 0,84, pri ocenjevanju znanja pri 2. nalogi je 0,82 in pri razumevanju pri 4. nalogi je 0,75, kar kaže na visoko ujemanje med ocenjevalci pri teh delih nalog).

Preglednica 4.3.4: Osnovni statistični podatki za posamezne postavke na različnih ravneh zahtevnosti pri nalogah izpitne pole 2 B

Postavka	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1. znanje	2,53	0,63	0,57	0,65
1. razumevanje	3,66	0,73	0,43	0,56
1. sinteza	2,62	0,52	0,67	0,84
2. znanje	2,56	0,64	0,56	0,82
2. razumevanje	3,48	0,70	0,52	0,53
2. sinteza	3,02	0,60	0,56	0,59
3. znanje	2,73	0,68	0,54	0,62
3. razumevanje	4,04	0,81	0,35	0,54
3. sinteza	2,14	0,43	0,56	0,54
4. znanje	2,79	0,70	0,64	0,65
4. razumevanje	3,76	0,75	0,69	0,75
4. sinteza	3,53	0,71	0,61	0,56

Seminarska naloga

Iz preglednice 4.3.5 je razvidno, da dosegajo kandidati pri seminarski nalogi v povprečju visoko število točk (18,34 od možnih 20; lani: 17.97, torej to leto še nekoliko boljši rezultat); diskriminativnost je dobra (ID je 0,39), korelacija med oceno seminarske naloge in zunanjim delom izpita pa je nizka oz. blizu zmerne (0,3924).

Preglednica 4.3.5: Osnovni statistični podatki za seminarsko nalogo

Seminarska naloga	N (1.628)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Korelacija med notranjo in zunanjo oceno
	1.628	100%	18,34	0,92	0,39	0,3924

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

4.4.1 Strukturirane naloge

1 Prva strukturirana naloga (populacija, vzorec, mere srednje vrednosti, reprezentativnost vzorca)

- 1.1 Kandidati so pogosto slabo opredeljevali pojme, največkrat so nejasno opredelili pojem populacije.
- 1.2 Največ težav je kandidatom povzročala priprava frekvenčne porazdelitve, večinoma je niso uspeli prikazati z enakimi širinami razredov in pri tem zajeti vse rezultate, tako da bi dodali kakšno vrednost spodaj in zgoraj porazdelitve.
- 1.3 Težave so bile predvsem pri navajanju predlogov za izboljšanje objektivnosti in veljavnosti vprašalnika; večinoma se niso usmerjali na vprašalnik, ampak na izboljšanje raziskave na splošno, in na to, kako bi izboljšali reprezentativnost vzorca.

2 Druga strukturirana naloga (načela zaznavne organizacije, vpliv čustev na zaznavanje)

- 2.1 Kandidati so imeli težave pri navajanju vrste dražljajev, ki jih je Peter sprejemal z očmi (navesti bi morali svetlobne dražljaje), dražljaje so zamenjali z občutki (svetlobni – vidni), navajali so tudi mehanske dražljaje.
- 2.2 Nekateri kandidati niso opisovali drugih načel zaznavne organizacije, ki so jih poimenovali, temveč so namesto opisov podajali primere, nato pa so npr. ustrezno ponazorili načela s primeri na slušnem področju.
- 3.3 Mnogokrat niso pojasnjevali vpliva močnih čustev na zaznavanje, temveč na druge duševne procese (npr. na motivacijo), mnogokrat tudi na vedenje, ali pa so opisovali vpliv čustev zelo splošno in laično.

3 Tretja strukturirana naloga (klasično in instrumentalno pogojevanje)

- 3.1 Kandidati so imeli nekaj težav pri navajanju oz. opisovanju značilnosti klasičnega in instrumentalnega pogojevanja, mnogi so navedli le po eno značilnost od dveh zahtevanih za vsako obliko pogojevanja; namesto besednega učenja so navajali napačen izraz »učenje z razumevanjem«.
- 3.2 Kandidati so mnogokrat namesto klasičnega pogojevanja napačno prepoznali instrumentalno pogojevanje.
- 3.3 Niso našli treh različnih okoliščin, kjer je uporaba instrumentalnega pogojevanja koristna, mnogi so navajali primere iz enakih okoliščin (npr. otrok preklinja, ne reče hvala ipd.)

4 Četrta strukturirana naloga (razvojna obdobja, področja osebnostnega razvoja)

- 4.1 Kandidati so imeli težave pri pravilnem navajanju in časovni opredelitvi razvojnih obdobj, ki ju je Jan že prešel.
- 4.2 Največ težav so imeli pri prepoznavanju čustvenega in socialnega področja osebnostnega razvoja; navajali so tudi »fiziološko področje«, ki ni ustrezen izraz; težave so imeli tudi pri ponazarjanju značilnosti tega razvojnega obdobja v odnosu s starši.
- 4.3 Nekateri kandidati so napačno razumeli, da se vprašanje nanaša na prejšnjo postavko, in so opisovali značilnosti krize Janovih vrstnikov v obdobju okrog 15. leta starosti, torej krize jasna identiteta/zmedena identiteta (namesto razvojne krize po Eriksonu v starostnem obdobju, v katerem je Jan sedaj /25 let/, gre za krizo intimnost/izolacija, kot sprašuje vprašanje).

4.4.2 Strukturirani eseji

Prvi strukturirani esej (funkcije čustev, s poudarkom na motivacijski funkciji)

Na ravni znanja so kandidati slabo razlagali funkcije čustev, večkrat so samo podajali primere ali pa so razlagali funkcije po pomenu besed, niso pa izkazali znanja. Zamenjevali so tudi motivacijsko in aktivacijsko funkcijo. Na ravni razumevanja in uporabe so slabo pojasnjevali, kako se v določenih okoliščinah izraža motivacijska funkcija posameznega čustva, ki so ga navedli v primeru. Na ravni sinteze/vrednotenja so imeli težave z vključevanjem različnih spoznavnih procesov v pojasnitve povezanosti s čustvi, velikokrat so napačno povezali čustva z motivacijo; gre torej za pomanjkljivo znanje o tem, kateri so spoznavni procesi.

Drugi strukturirani esej (načini nekonstruktivnega spoprijemanja z življenjskimi težavami, negativna raba obrambnih mehanizmov)

Kandidati so imeli na ravni znanja težave s pravilnim poimenovanjem nekonstruktivnih načinov spoprijemanja z življenjskimi težavami, načine so večinoma le opisovali ali pa so namesto načinov opredeljevali obrambne mehanizme in jih opisovali kot načine nekonstruktivnega spoprijemanja. Na ravni razumevanja in uporabe so pri ponazoritvah obrambnih mehanizmov mnogokrat projekcijo zamenjali s premeščanjem; poleg tega so nekateri govorili o zavestnem vedenju, niso ponazorili

nezavednega vidika obrambnih mehanizmov. Na ravni sinteze/vrednotenja pa so nekateri kandidati presodili kot dejavnik osebnostno čvrstost, ki so jo utemeljevali z vsemi tremi sestavinami, kar ni zadostovalo in se je upoštevalo samo kot en dejavnik.

Tretji strukturirani esej (Eysenckova teorija osebnostnih dimenzij in potez)

Na ravni znanja so imeli kandidati težave z opisovanjem značilnosti dimenzionalnega pojmovanja osebnosti; napake so se pojavljale tudi pri poimenovanju polov dimenzij (npr. pogosta črkovna napaka »...citizem« namesto »...ticizem«; pa »intravertnost« namesto »introvertnost« ipd.).

Na ravni razumevanj in uporabe so nekateri ponazorili vedenje le na enem polu izbrane dimenzije, sicer pa tu ni bilo posebnih težav. Večje težave so imeli kandidati na ravni sinteze/vrednotenja z navajanjem prednosti in pomanjkljivosti Eysenckove teorije, presoje so pogosto prepletali z opisovanjem dimenzionalnega pojmovanja osebnosti.

Četrti strukturirani esej (stereotipi in predsodki, stopnje izražanja predsodkov po Allportu)

Kandidati so težko našli po tri značilnosti stereotipov in predsodkov, pri tem so imeli več težav z opisovanjem značilnosti stereotipov; dostikrat tudi slabo razlikujejo med stereotipi in predsodki. Kandidati tudi slabo poznajo vrste predsodkov, težave so imeli tudi s poimenovanjem nekaterih stopenj izražanja predsodkov po Allportu. Najmanj težav so imeli kandidati pri presojanju, kaj bi lahko družba naredila za zmanjševanje stereotipov in predsodkov, vendar so bile utemeljitve mnogokrat zelo splošne.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Zunanji ocenjevalci so prek vprašalnikov posredovali mnenje o nalogah in vprašanjih. Večina (85,2 %) je ocenila, da so bile naloge ustrezno sestavljene. Bilo je le nekaj pripomb posameznih ocenjevalcev na kakšen del posamezne naloge, tako je npr. nekaj ocenjevalcev zmotilo, da se je s konkretno strukturirano nalogo preverjala statistika in so predvsem zadnji del te naloge ocenili kot pretežek. Sicer pa je bilo tudi nekaj pozitivnih pripomb, in sicer da so bile vse naloge letos primerne in dobro sestavljene.

Zunanji ocenjevalci so na petstopenjski ocenjevalni lestvici ocenili sestavo izpitnih pol ter *Navodil za ocenjevanje*. Ocene so razvidne iz preglednice 4.5.1.

Preglednica 4.5.1: Prikaz ocen ocenjevalcev glede sestave izpitnih pol in Navodil za ocenjevanje

Kriterij	Povprečna ocena
Sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 1	4,15
Sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 2	4,37
Sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 1	3,96
Sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 2	4,04

Večina ocenjevalcev je ocenila kakovost strokovne in vsebinske ustreznosti ter tehnične izvedbe vprašanj prve izpitne pole kot prav dobro, druge izpitne pole pa večina prav kot dobro in odlično.

Prav tako so ocenjevalci razmeroma visoko ocenili ustreznost sestave navodil za ocenjevanje za obe izpitni poli (večina ocen je bila prav dobro in odlično), malenkost boljše so bile ocene ustreznosti navodil za drugo izpitno polo.

Sicer pa so ocenjevalci podali tudi nekaj drugih pripomb, med katerimi izstopa ta, da so pogršli skupno srečanje zunanjih ocenjevalcev (ki ga letos zaradi posebnih razmer ni bilo), kjer bi lahko prediskutirali nekatere posebnosti in se vnaprej bolje uskladili, kot je bila praksa prejšnja leta. Pomembno vlogo so pri tem prevzeli pomočniki glavne ocenjevalke, ki so med ocenjevanjem sproti odgovarjali na vprašanja, reševali dileme in svetovali ocenjevalcem. Njim namenjene pohvale so zapisane tudi v opombah ocenjevalcev.

Med drugimi opombami je zapisano tudi to, da je opazen vsebinski napredek pri mnogih nalogah v smislu povezovanja različnih znanj oz. poglavij in s tem dejansko izkazovanje razumevanja vsebin predmeta.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je pisni izpit iz izbirnega predmeta psihologija potekal v torek, 2. junija 2020. Med pisanjem izpita ni bilo posebnosti.

Število vseh kandidatov, ki so opravljali pisni izpit iz psihologije, je bilo 1.868 (vsi kandidati splošne mature brez kandidatov poklicne mature). Kandidatov referenčne skupine, ki jo predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature), pa je bilo 1.628.

Pri izpitu splošne mature 2020 smo pri psihologiji že drugič izvedli elektronsko ocenjevanje. Člani DPK SM za psihologijo smo se doma pripravljali na moderacijo od četrтка, 4. junija, ko so nam bile prek spletnega programa v elektronski obliki dostopne vzorčne izpitne pole. Vsak od članov DPK SM za psihologijo je sam pregledoval izdelke kandidatov in pripravljaj predloge izpitnih pol za standardizacijo. Nato smo se v vnaprej dogovorjenih parih uskladili za ožji izbor določenih standardizacijskih izpitnih pol (usklajevanje je potekalo prek MS Teamsa). Skupno srečanje članov komisije smo imeli 8. in 9. junija, takrat smo dokončno določili naloge za standardizacijo in izvedli moderacijo *Navodil za ocenjevanje* izpitnega gradiva. Zaradi posebnih pogojev dela in upoštevanja zaščitnih ukrepov v zvezi z epidemijo koronavirusa se tokrat nismo neposredno sestali z ocenjevalci. Dan po pisanju maturitetnega izpita iz psihologije so jim bile izpitne pole dostopne na vpogled v programu RM Assessor, v katerem se je pozneje odvijalo tudi ocenjevanje. Ocenjevalcem smo posredovali moderirana *Navodila za ocenjevanje* ter spremno pismo glavne ocenjevalke z nekaterimi dodatnimi navodili in priporočili, ki naj bi jih upoštevali pri ocenjevanju. Ocenjevanje se je pričelo 10. junija.

Pri ocenjevanju je sodelovalo 38 zunanjih ocenjevalcev, skupaj s petimi člani DPK SM. Poleg glavne ocenjevalke je za potek ocenjevanja skrbelo pet pomočnikov glavne ocenjevalke (PGO), vsak od njih je bil posebej zadolžen za pomoč skupini šestih ali sedmih ocenjevalcev.

V spomladanskem izpitnem roku je vsak ocenjevalec ocenil približno 53 kompletov izpitnih pol (IP 1 in IP 2B). Novost oziroma poenostavitev v programu je bila letos ta, da prvo in drugo ocenjevanje nista bila več ločena, ampak so bile izpitne pole, ki jih je moral vsak ocenjevalec oceniti, združene na enem seznamu. Program pa je poskrbel, da sta vsako izpitno polo neodvisno ocenila dva ocenjevalca.

Med 24. in 28. junijem 2020 smo izvedli še kontrolno ocenjevanje tistih izpitnih pol, kjer je bilo razhajanje dveh ocenjevalcev za več kakor 20 % ocene celotne izpitne pole.

Izpitnih pol (IP 1 in IP 2B) za kontrolno ocenjevanje je bilo 192 (lani: 251), torej manj kot lani, kljub temu da je maturitetni izpit iz psihologije letos skupno opravljalo nekoliko več kandidatov. Tudi lansko leto je bilo manj kontrolnih ocenjevanj kot prejšnje leto, torej se trend kontrolnih ocenjevanj z elektronskim ocenjevanjem zmanjšuje. Vzrok je verjetno večja sprotna kontrola pri elektronskem ocenjevanju (standardizacijske in kontrolne pole) ter učinkovita sprotna podpora ocenjevalcem s strani PGO. Prav tako smo kontrolno ocenili 26 izpitnih pol tistih kandidatov, ki so po določitvi mej dosegli 1 oz. 2 odstotni točki pod mejo za zadostno oceno.

V zvezi z izpeljavo izpita splošne mature iz psihologije in izvedbo ocenjevanja izpitnih pol v letu 2020 ugotavljamo sledeče:

- v zvezi s tiskom izpitnih pol ni bilo nepravilnosti;
- v zvezi s tiskom *Navodil za ocenjevanje* ni bilo opaziti nepravilnosti;

- oblika točkovnika je bila ustrezna in pregledna za ocenjevalce;
- med potekom izpita splošne mature iz psihologije na posameznih šolah ni bilo zabeleženih posebnosti;
- delo zunanjih ocenjevalcev je bilo korektno izvedeno.

Ponovno ugotavljamo, da se je, podobno kot lansko leto, elektronsko ocenjevanje izkazalo za zelo pozitivno, za ocenjevalce prijetnejše in preglednejše od klasičnega ocenjevanja.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Po razglasitvi rezultatov spomladanskega roka splošne mature 2020 je lahko vsak kandidat pogledal v svoje izpitne pole pri vseh predmetih prek spletnega programa. Pri psihologiji je nato ugovor vložilo skupno 67 kandidatov, od tega en na izračun izpitne ocene, ostali na oceno. Izvedenske preglede je opravilo pet izvedencev.

Preglednica 5.2.1: Statistični prikaz podatkov o vpogledih in ugovorih

Skupno število ugovorov	Štev. ugovorov na oceno	Štev. ugovorov na izračun ocene	Sprememba vsote točk	Povprečna sprememba % točk	Povprečna sprememba točk. ocene	Sprememba ocene
67	66	1	25	2,58	1,00	15

Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih nalog se je letos pri 25 kandidatih spremenila vsota števila točk, ocena pa pri 15 kandidatih. Do spremembe ocene je prišlo pri tistih kandidatih, katerim je do višje ocene manjkalo majhno število točk.

Letos je ugovore podalo enako število kandidatov kot lani, to je 67, razlika je le ta, da je od tega letos en kandidat podal ugovor na izračun ocene, ostalih 66 na oceno, lani pa vseh 67 na oceno. Število sprememb ocen pa je letos 15, lani jih je bilo 20.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je izpit iz predmeta psihologija opravljalo 1.998 vseh kandidatov (kandidati SM 1.868 in kandidati PM 130), kar je najvišje število v zadnjih petih letih. Kandidatov, ki so prvič v celoti opravljali splošno maturo iz psihologije (t. i. referenčna skupina SM), je bilo 1.628 (lani 1.649). Povprečni uspeh kandidatov je bil nižji kot lani. Letos so kandidati referenčne skupine v povprečju dosegli 71,59 točke (lani 74,33 točke). Povprečna ocena pri predmetu je bila nekoliko nižja (3,59) kot lani (3,64). Nekoliko slabšo uspešnost kandidatov pripisujemo zadnja leta vse večjemu številu kandidatov, ki opravljajo izpit iz psihologije, naraščanju deleža kandidatov, ki niso referenčna skupina SM (ostali SM in kandidati PM), opažamo pa tudi letošnje (v primerjavi z lanskim letom) znižanje uspešnosti v strokovnih gimnazijah. Izpit iz psihologije zahteva v precejšnji meri esejski način razmišljanja, priprava na esejske in strukturirane naloge pa je bila morda med zaprtjem šol spomladi 2020 okrnjena. V primerjavi z lanskim letom je bil letos približno enak odstotek neuspešnih kandidatov referenčne skupine SM (2,27 %, lani 2,06%). Povprečno število odstotnih točk pri zunanjem delu izpita je bilo letos nekoliko nižje kot lani (letos 53,25, lani 56,36).

Povprečna težavnost zunanjega dela izpita je bila zmerna in podobna lanski (IT letos 0,67, lani 0,70). Kandidati so bili nekoliko slabši kot lani na izpitni poli 1 (strukturirane naloge), povprečni rezultat je bil 23,45 (lani 25,88 točke) od možnih 36 točk. Na izpitni poli 2A (naloge izbirnega tipa) je bil povprečni rezultat letos nekoliko višji (11,16 točke, lani 10,37 od možnih 14 točk). Na izpitni poli 2B (strukturirani eseji) pa je bil povprečni rezultat nekoliko nižji kot lani (18,61 točke, lani 20,11 od možnih 30 točk).

Določanje mej med ocenami je potekalo na podlagi statistične analize razporeditve po doseženih točkah in na podlagi vsebinske analize odgovorov kandidatov, zlasti pri mejnih točkah. Letos je bila za 4 odstotne točke nižja meja za oceno 2, pri mejah za ostale ocene je bil kriterij znižan za 2 točki.

Povprečno število odstotnih točk pri notranjem delu izpita je podobno kot lani (18,34, lani 17,97 od možnih 20 točk); indeks težavnosti kaže na nizko težavnost tega dela izpita (0,92). Notranji del izpita se nanaša na izdelovanje empirične seminarske naloge. Razlika v doseženih povprečnih vrednostih točk med zunanjim in notranjim delom izpita nastane, ker kandidati vložijo v delo s seminarsko nalogo več truda kakor v učenje za zunanji del, saj izberejo temo seminarske naloge v skladu s svojimi interesi, za izdelavo naloge imajo med šolskim letom na razpolago dovolj časa, nudena jim je tudi mentorjeva pomoč.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

V izpitnih polah smo pri sestavi nalog upoštevali enakovredno zastopnost taksonomskih stopenj pri strukturiranih nalogah, nekoliko višji delež nalog na ravni znanja pri nalogah izbirnega tipa ter višji delež ravni razumevanja in uporabe ter sinteze in vrednotenja pri strukturiranih esejih. Večina ocenjevalcev je ocenila strokovno in vsebinsko ustreznost ter tehnično izvedbo vprašanj prve izpitne pole kot prav dobro, druge izpitne pole pa večina kot prav dobro in odlično. Prav tako so ocenjevalci razmeroma visoko ocenili ustreznost sestave navodil za ocenjevanje za obe izpitni poli (večina ocen je bila prav dobro in odlično), nekoliko boljše so bile ocene ustreznosti navodil za drugo izpitno polo.

Ocenjevalci so tudi zapisali, da so pogrešali skupno srečanje zunanjih ocenjevalcev (ki ga letos zaradi posebnih razmer ni bilo), kjer bi lahko prediskutirali nekatere posebnosti in se vnaprej bolje uskladili,

kot je bila praksa prejšnja leta. Pomembno vlogo so pri tem prevzeli pomočniki glavne ocenjevalke, ki so med ocenjevanjem sproti odgovarjali na vprašanja, reševali dileme, svetovali ocenjevalcem. Pohvale PGO so zapisane tudi v pripombah ocenjevalcev. Med drugimi opombami je zapisano tudi to, da je opazen vsebinski napredek pri mnogih nalogah v smislu povezovanja različnih znanja oz. poglavij in s tem dejansko izkazovanje razumevanja vsebin predmeta.

6.3 Druge ugotovitve

Ocenjevanje je potekalo brez posebnosti, delo zunanjih ocenjevalcev ocenjujemo kot korektno izvedeno. Število kontrolnih ocenjevanj je bilo nižje kot lani (192, lani 215), kljub večjemu številu kandidatov v letošnjem letu, kar pripisujemo večjemu sprotnemu nadzoru pri elektronskem ocenjevanju. Kontrolno smo ocenili tudi izpitne pole tistih kandidatov, ki so po določitvi mej med ocenami dosegli 1 oz. 2 točki pod mejo za pozitivno oceno; teh izpitnih pol je bilo 26 (lani 33). Število ugovorov na ocene je bilo letos enako kot lani (67). Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih nalog se je letos pri 25 kandidatih spremenila vsota števila točk, od tega pri 15 tudi ocena. Do spremembe ocene je prišlo pri tistih kandidatih, ki jih je od višje ocene ločilo majhno število točk.